

Cooperation Programme
Interreg V-A Greece-Bulgaria 2014-2020

“Market Changer”

“MarCh”

MIS Code: 5070788

Project Website: <http://marchproject.eu>

Deliverable 3.4.2

***Elaborating Vision and Strategies with Local
Stakeholders***

The Project is co-funded by the European Regional Development Fund (ERDF) and by national funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020” Cooperation Programme

CURRENT SITUATION

The main characteristics of Thrace that either constitute main problems or indicate development potential and competitive advantages are:

- The geographical position of Thrace,
- The leading role of Alexandroupolis, due to combined transport
- Its traditional agricultural production base
- High unemployment rates
- The lack of mechanisms to support innovation and technology transfer
- The rich natural formations, the special relief and water element of Thrace
- The high percentage of people at risk of poverty.
- The energy infrastructure of Thrace
- The productive base of Thrace, from which trends of development of the tertiary sector are evident

VISION

The main strategic axes of the vision are:

- The effective utilization of knowledge, technology and innovation.
- Addressing the challenges of climate change as well as the needs arising due to extraordinary circumstances.
- Ensuring social cohesion and prosperity.
- The enhancement of the extroversion of the primary and secondary sector.
- The promotion for the primary sector of high productivity activities.
- The promotion of cultural and natural wealth:
- The promotion of alternative tourism
- The establishment of the identity of Thrace as a strong brand name with the aim of seeking to strengthen the position of Thrace in the domestic and international market.

BUSINESS SUPPORT STRUCTURES

The main strategies used by business support structures are:

- Access to finance
- Education and training
- Networking and cooperation
- Infrastructure support
- Advocacy: Market access
- Online platforms
- Crisis management and resilience

Business strategies to support businesses must be in line with the development model of Thrace, which is largely based on:

- In its primary sector
- In the secondary sector (manufacturing)
- In the tourism product

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Θράκης που είτε συνιστούν κύρια προβλήματα και ανακόπτουν την αναπτυξιακή της δυναμική ή που υποδεικνύουν αναπτυξιακές δυνατότητες και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

- Η γεωγραφική θέση της Θράκης, η οποία την καθιστά πύλη της χώρας στην Ευρώπη και διεθνώς, σε συνδυασμό με τη δυναμική που διαφαίνεται ως προς τις μεταφορικές υποδομές (Εγνατία οδός και κάθετοι άξονες).
- Ο ηγετικός ρόλος της Αλεξανδρούπολης, λόγω των δυνατοτήτων τους για συνδυασμένες μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων (λιμάνια, αεροδρόμια, εθνικό οδικό δίκτυο και διασύνδεση με το σιδηροδρομικό δίκτυο), που μπορεί να εδραιωθεί μέσα από την ενίσχυση των υποδομών και της διατροφικότητας των μεταφορών.
- Η παραδοσιακή αγροτική παραγωγική της βάση, που παρουσιάζει δυσκολίες στην ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών, καθιστώντας δύσκολη την αναδιάρθρωσή της και τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής.
- Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας σε συνδυασμό με το ανταγωνιστικό περιβάλλον αγοράς για τις επιχειρήσεις, λόγω γειτνίασης με χώρες χαμηλού κόστους εργασίας, καθώς και το έντονο φαινόμενο brain drain που παρατηρείται στη χώρα λόγω της οικονομικής ύφεσης, που δημιουργούν ένα δυσμενές περιβάλλον αγοράς εργασίας.
- Η έλλειψη μηχανισμών υποστήριξης της καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας από τα αντίστοιχα ιδρύματα προς τις επιχειρήσεις, οι χαμηλές δαπάνες σε έρευνα και τεχνολογία και το γεγονός ότι η έρευνα δεν εστιάζει επαρκώς στην επίλυση θεμάτων της παραγωγικής βάσης της Θράκης.

- Οι πλούσιοι φυσικοί σχηματισμοί, το ιδιαίτερο ανάγλυφο και το υδάτινο στοιχείο της Θράκης σε συνδυασμό με την πληθώρα πολιτιστικών πόρων ιδιαίτερης ιστορικής αξίας, που αποτελούν ενδιαφέροντες προορισμούς
- αναψυχής και ελεύθερου χρόνου και συγκεντρώνουν τουριστικές δραστηριότητες (παραθεριστικός, εναλλακτικός κτλ τουρισμός).
- Το υδάτινο δυναμικό και τα δάση που αποτελούν σημαντικούς αναπτυξιακούς πόρους της Θράκης και χρήζουν προστασίας και διαχείρισης, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής που μπορεί να επιφέρει έκτακτες συνθήκες όπως συνέβη τις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού.
- Το υψηλό ποσοστό ατόμων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας, οι γεωγραφικές ιδιαιτερότητες της Θράκης που καθιστούν κάποιους οικισμούς δύσκολα προσβάσιμους και η διαπολιτισμικότητα του πληθυσμού της περιφέρειας, συνθέτουν ένα ανθρωπογεωγραφικό υπόβαθρο που απαιτεί λεπτούς χειρισμούς για τη βέλτιστη επίλυση ζητημάτων κοινωνικής πολιτικής.
- Οι ενεργειακές υποδομές της Θράκης που θα μπορούσαν μέσα από κατάλληλη διαχείριση να καταστήσουν την περιφέρεια ενεργειακό κόμβο της χώρας, ενισχύοντας τη γεωπολιτική της θέση και προσελκύοντας επενδύσεις.
- Η παραγωγική βάση της Θράκης, από την οποία διαφαίνονται τάσεις ανάπτυξης του τριτογενούς τομέα, η παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα και οι διαφαινόμενες δυνατότητες της περιοχής για διεύρυνση των εμπορευματικών διασυνδέσεων της διαπεριφερειακά και διακρατικά (οριζόντιοι και κάθετοι άξονες μεταφορών), που μπορούν να αποτελέσουν πρόσφορο έδαφος για την διεύρυνση της δεξαμενής επισκεπτών και της αγοράς των εξαγόμενων προϊόντων, ανακόπτοντας τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης της τελευταίας δεκαετίας και αποτελώντας όπλο στη φαρέτρα μας, για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πρόσφατης επιδημιολογικής κρίσης

ΟΡΑΜΑ

Όραμα για την περιοχή της Θράκης το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της ανταγωνιστικής της θέσης, μέσω της ανάπτυξης δραστηριοτήτων με υψηλή προστιθέμενη αξία στην οικονομία, της ενίσχυσης της εξωστρέφειάς της, της σύγχρονης επιχειρηματικότητας της γνώσης και της καινοτομίας και της βιώσιμης διαχείρισης των πόρων της.

Βασικοί άξονες λοιπόν στρατηγικής του οράματος είναι:

- Η αποτελεσματική αξιοποίηση της γνώσης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας.
- Η αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής καθώς και των αναγκών που προκύπτουν λόγω έκτακτων συνθηκών.
- Η εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και ευημερίας. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στο σύνολο της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων και των ευπαθών ομάδων πληθυσμού.
- Η ενίσχυση της Εξωστρέφειας του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα:
- Η προώθηση για τον πρωτογενή τομέα δραστηριοτήτων υψηλής παραγωγικότητας, διασύνδεσης των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα και ενίσχυσης των πηγών μοναδικότητας (π.χ., προϊόντα ΠΟΠ),
- Η ανάδειξη του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου:
- Η προώθηση του εναλλακτικού τουρισμού με ειδικό στόχο τις ενέργειες για την εδραίωση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού μέσα από την ανάπτυξη υποδομών εναλλακτικού τουρισμού, την προστασία και τη συνδυασμένη ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και παράλληλα τη διασύνδεση του τουρισμού με την πρωτογενή παραγωγή και τη μεταποιητική δραστηριότητα και την επιχειρηματικότητα.
- Η καθιέρωση της ταυτότητας της Θράκης ως ισχυρό brand name με στόχο την επιδίωξη της ενίσχυσης της θέσης της Θράκης στην εγχώρια και τη διεθνή αγορά.

Το brand name Θράκη διαχειρίζεται την εικόνα της και την τουριστική ταυτότητα του αγαθού του τόπου, αξιοποιώντας την διασυνοριακότητα της ξεκλειδώνοντας την δυναμική συνεργασιών και συνεργατικών σχημάτων, τα οποία δεν θα έχουν μόνο οικονομικό και αναπτυξιακό αποτέλεσμα, αλλά θα έχουν και προστιθέμενη αξία στον τομέα της διπλωματίας, της καλής γειτνίασης και της στρατηγικής πολιτικής συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή.

ΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι βασικές στρατηγικές που χρησιμοποιούνται από τις δομές υποστήριξης των επιχειρήσεων είναι:

1. Πρόσβαση στη χρηματοδότηση:

- Επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις:
- Δάνεια και πιστωτικές διευκολύνσεις:

2. Εκπαίδευση και κατάρτιση:

- Εργαστήρια και σεμινάρια: Προγράμματα καθοδήγησης:

3. Δικτύωση και συνεργασία:

- Βιομηχανικές ενώσεις:
- Εκδηλώσεις δικτύωσης:

4. Υποστήριξη υποδομής:

- Θερμοκοιτίδες και επιταχυντές:
- Τεχνολογική υποστήριξη:
- Κανονιστική βοήθεια

5. Οδηγίες συμμόρφωσης:

6. Πρόσβαση στην αγορά:

- Βοήθεια εξαγωγών:

7. Ηλεκτρονικές πλατφόρμες:

- Υποστήριξη καινοτομίας και τεχνολογίας:
- Τεχνολογικοί κόμβοι:

8. Διαχείριση κρίσεων και ανθεκτικότητα:

- Χρηματοδότηση έκτακτης ανάγκης:
- Σχεδιασμός Επιχειρησιακής Συνέχειας:
- Πρωτοβουλίες Διαφορετικότητας και Ένταξης
- Υποστήριξη Επιχειρήσεων Μειονοτικών Ιδιοκτητών:
- Εκπαίδευση για την διαφορετικότητα:
- Πόροι δεδομένων και πληροφοριών:

Οι επιχειρηματικές στρατηγικές στήριξης των επιχειρήσεων πρέπει να συμβαδίζουν με το αναπτυξιακό πρότυπο της Θράκης το οποίο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό:

1. **Στον πρωτογενή της τομέα, Στον δευτερογενή τομέα (μεταποίηση),**
2. **Στο τουριστικό προϊόν**

Για τους επιμέρους τομείς της περιφερειακής οικονομίας μπορούν να σημειωθούν τα εξής:

- **Ο αγροτικός τομέας**, που αποτελεί βασική εξειδίκευση της ΠΑΜΘ, εμφανίζει πτώση την τελευταία δεκαετία με μείωση της αξίας παραγωγής, του αριθμού των εκμεταλλεύσεων αλλά και των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Η ανταγωνιστικότητα είναι χαμηλή εξαιτίας δομικών προβλημάτων (μικρό μέγεθος, πολυτεμαχισμός, αύξηση του κόστους παραγωγής, ανεπαρκή έργα εγγειοβελτιωτικών υποδομών, έλλειψη αναδασμών), αλλά και της απουσίας

οργανωμένων σε επιχειρηματική βάση συνεταιριστικών σχημάτων εμπορίας. Επίσης οι μηχανισμοί προβολής και προώθησης των γεωργικών προϊόντων παρουσιάζουν αδυναμίες για την ολοκλήρωση της αλυσίδας αξίας στον πρωτογενή τομέα. Οι κυριότεροι υπο-κλάδοι αγροτικής παραγωγής στην ΠΑΜΘ, ανάλογα με την αξία της παραγωγής και τη συμμετοχή στην ΑΠΑ του πρωτογενή τομέα, είναι: ζωική παραγωγή, δημητριακά, βιομηχανικά φυτά, λαχανικά και πατάτες, φρούτα. Τα κυριότερα παραγόμενα προϊόντα είναι το καλαμπόκι, γάλα, σιτηρά, βαμβάκι, πατάτες, καπνός, σταφύλια. Να σημειωθεί

- τέλος, ότι οι υδατοκαλλιέργειες είναι ένας σημαντικός κλάδος που εμφανίζει δυναμική ανάπτυξη στην ΠΑΜΘ τα τελευταία χρόνια
- **Ο τομέας της μεταποίησης**, που αφορά την αγροδιατροφή, χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία των μικρού σχετικά μεγέθους και οικογενειακού χαρακτήρα επιχειρήσεων, με οργανωτική δομή που δεν εξασφαλίζει δυναμισμό στη στρατηγική αντιμετώπιση των προκλήσεων και χαμηλής έντασης τεχνολογίας. Η συγκεκριμένη αδυναμία επιτείνεται από την έλλειψη επιχειρηματικών συστάδων (clusters) που θα μπορούσαν σε μεγάλο βαθμό να υπερκεράσουν τα προβλήματα οικονομίας κλίμακας. Ο κλάδος παρουσιάζει την μεγαλύτερη συγκέντρωση σε όρους ΑΠΑ είναι η μεταποίηση γεωργικών προϊόντων κι ακολουθούν οι κλάδοι κοπής μορφοποίησης λίθων για οικοδομικούς σκοπούς, κλωστοϋφαντουργίας και της μεταποίησης πλαστικών και ελαστικών.

Ο τουρισμός αποδεικνύεται πολύ σημαντικός για την τοπική οικονομία λόγω της μεγάλης αλυσίδας αξίας του. Το μοντέλο υπολογισμού της συνολικής συνεισφοράς του τουρισμού κατά IOBE, εκτιμά ότι η συνεισφορά στο EL 10 EL περιφερειακό ΑΕΠ ανέρχεται σε € 505 εκατ. και η συνολική απασχόληση σε 10.700 εποχικά ή μερικώς εργαζόμενους. Τα στοιχεία αυτά, σε συνάρτηση με τις πρόσφατες (2021 και 2022) έντονα ανοδικές τάσεις στις διεθνείς αφίξεις στην περιφέρεια – που αντιστρέφουν την παραδοσιακή «εσωστρεφή» εικόνα του κλάδου και του προσδίδουν πλέον δυναμικό χαρακτήρα - όσο και στον ευρύτερο

Μεσογειακό χώρο, καθιστούν τον τομέα του τουρισμού «αναδυόμενο» κλάδο της τοπικής οικονομίας με μεγάλα περιθώρια βελτίωσης. Ειδικότερα, ο τομέας του τουρισμού στην ΠΑΜΘ χαρακτηρίζεται έντονα από την ανάγκη σχεδιασμού ενιαίων τουριστικών «προορισμών» με χαρακτηριστικά που να ικανοποιούν αντίστοιχες ομάδες τουριστών, ενώ στο επίπεδο της προσφοράς διακρίνεται από σχετικά χαμηλά χαρακτηριστικά και χωρική/χρονική ανισοκατανομή (κορεσμός στη Θάσο και παραλιακή ζώνη Καβάλας, και έλλειψη προσφοράς στο εσωτερικό/υψηλή ζήτηση κατά τους θερινούς μήνες). Προκύπτει επιπλέον ανάγκη για εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής (πχ αγροτουρισμού προσανατολισμένου στις εποχιακές και όχι μόνο εργασίες του γεωργικού κλάδου) και για εστιασμένες δυνατότητες παροχής υπηρεσιών για «εναλλακτικό» ή ειδικό τουρισμό που παρά την ποικιλομορφία, τη μεγάλη βιοποικιλότητα και τον υψηλό βαθμό «φυσικότητας» του φυσικού της περιβάλλοντος καθώς και του πολιτιστικού της πλούτου δεν έχουν αναπτυχθεί μέχρι σήμερα.